

2020/2201(INI)

26.4.2021

ADVIES

van de Commissie cultuur en onderwijs

aan de Commissie constitutionele zaken

inzake burgerdialogen en burgerparticipatie in het besluitvormingsproces van
de EU
(2020/2201(INI))

Rapporteur voor advies: Irena Joveva

PA_NonLeg

SUGGESTIES

De Commissie cultuur en onderwijs verzoekt de bevoegde Commissie constitutionele zaken onderstaande suggesties in haar ontwerp-resolutie op te nemen:

1. benadrukt dat de kennis van de burgers van en het vertrouwen van de burgers in de EU-instellingen van fundamenteel belang zijn voor de democratie, goed bestuur en doeltreffende beleidsvorming en een essentiële factor zijn in de opbouw van het vertrouwen van de burgers in de EU en haar toekomst, en dat alle EU-instellingen daarom moeten streven naar de hoogst mogelijke normen inzake transparantie, verantwoordingsplicht en integriteit door specifieke maatregelen te nemen op alle gebieden van hun werk, met speciale aandacht voor het EU-besluitvormingsproces;
2. herinnert aan de verklaring over het bevorderen, via het onderwijs, van burgerschap en de gemeenschappelijke waarden van vrijheid, tolerantie en non-discriminatie, die op 17 maart 2015 door de EU-ministers van Onderwijs werd opgesteld, waarin zij aandrongen op strengere maatregelen op het gebied van onderwijs op Europees, nationaal, regionaal en lokaal niveau met het oog op de instandhouding van onze pluralistische samenleving;
3. benadrukt het belang van de identificatie en evaluatie van de bestaande tekortkomingen van de democratische middelen voor de participatie van burgers, betrokkenen en het maatschappelijk middenveld, zodat deze middelen een open en transparant proces mogelijk maken op basis van een inclusieve, participatieve en evenwichtige aanpak; merkt op dat er voor openheid relevante aanpassingen nodig zijn om de toegang van burgers tot alle fasen van het besluitvormingsproces van de EU te vergemakkelijken; is van mening dat de dialoog tussen beleidsmakers en het maatschappelijk middenveld zo moet worden georganiseerd dat de diversiteit van onze samenlevingen in alle lidstaten volledig tot haar recht komt; benadrukt dat alle burgers gelijke toegang moeten hebben en mogelijkheden moeten hebben om hun rechten uit te oefenen en dringt aan op specifieke maatregelen voor de inclusie van kansarme personen en kwetsbare en gemarginaliseerde groepen in de burgerdialogen;
4. is ingenomen met de Conferentie over de toekomst van Europa en hoopt dat deze Conferentie een cruciale rol zal spelen bij de verdere participatie van burgers in het beleidsvormingsproces van de EU en het pad kan effenen voor een nieuw permanent mechanisme voor burgerparticipatie, waarmee de huidige top-downbenadering kan worden hervormd en omgezet in een bottom-upbenadering; verzoekt de Commissie daarom zinvolle participatiemethoden en aangepaste instrumenten te ontwikkelen die een nauwe betrokkenheid bij en een diepgaand begrip van de besproken onderwerpen mogelijk maken; verzoekt de Commissie het potentieel van cultuur, kunst en creativiteit te onderzoeken als instrumenten voor innovatieve oplossingen voor het uiten van meningen over de toekomst van Europa en dit potentieel te benutten in het kader van de Conferentie over de toekomst van Europa, alsook in de vorm van een continue methode voor de participatie van burgers in de interne en externe governance van de EU; is van oordeel dat tijdens de Conferentie over de toekomst van Europa moet worden besproken hoe de Europese acties op het gebied van onderwijs, cultuur, jeugd en sport kunnen worden aangevuld; herinnert aan het standpunt van het Europees Parlement over de Conferentie over de toekomst van Europa, en herhaalt de noodzaak om structuren op te

zetten om de betrokkenheid van jongeren en jongerenorganisaties te vergroten; wijst erop dat in de gezamenlijke verklaring over de Conferentie over de toekomst van Europa wordt bepaald dat het maatschappelijk middenveld moet worden vertegenwoordigd in de plenaire vergadering van de conferentie; dringt erop aan dat jongeren, burgers en het maatschappelijk middenveld tijdens de discussies tussen alle conferentieorganen op alle niveaus worden gehoord;

5. is ingenomen met de oprichting van een ethisch orgaan dat als onafhankelijke autoriteit de transparantie bij de EU-instellingen moet bevorderen;
6. herhaalt de definitie van gelijkheid in hoofdstuk 3 van het EU-Handvest van de grondrechten die betrekking heeft op gelijkheid voor de wet, non-discriminatie, verscheidenheid, gelijkheid van mannen en vrouwen, en de rechten van kinderen, ouderen en personen met een handicap;
7. stelt vast dat het bij de bestaande kanalen voor burgers om hun bijdrage te leveren aan het besluitvormingsproces van de EU, zoals het Europees burgerinitiatief (EBI), het recht om bij het Europees Parlement een verzoekschrift in te dienen, een beroep op de Europese Ombudsman, openbare raadplegingen en dialogen, ontbreekt aan zichtbaarheid, toegankelijkheid en follow-up, waardoor de adequate participatie van burgers wordt belemmerd; is groot voorstander van bewustmakings- en voorlichtingsactiviteiten en de evaluatie en stroomlijning van deze mechanismen om de impact en de doeltreffendheid ervan te maximaliseren en de toegankelijkheid ertoe voor de burgers te verbeteren; is van mening dat het uitblijven van maatregelen van de Commissie na succesvolle EBI's het doel ondermijnt om de democratische legitimiteit van de Unie te vergroten door te zorgen voor een grotere participatie van de burgers in het democratische en politieke leven van de Unie;
8. is van mening dat burgerparticipatie de ontwikkeling van een reeks instrumenten impliceert, gaande van raadpleging tot beraadslaging, alsmede de ontwikkeling van een gestructureerde permanente dialoog over EU-kwesties met burgers en maatschappelijke organisaties die burgers vertegenwoordigen, zowel op EU-niveau als op nationaal niveau;
9. benadrukt dat het belangrijk is de maatschappelijke betrokkenheid en de actieve participatie van de burgers op een gecoördineerde en coherente wijze te bevorderen op plaatselijk, regionaal, nationaal en EU-niveau; is in dit verband van mening dat de rol, activiteiten en onafhankelijkheid van de vertegenwoordigingen van de Europese Commissie en de liaisonbureaus van het Europees Parlement in de lidstaten moeten worden versterkt, teneinde de maatschappelijke betrokkenheid en een rechtstreekse dialoog met burgers te vergemakkelijken, informatie te verspreiden en burgers toegang te bieden tot deze informatie, kennis te verspreiden over de Europese Unie en haar beleid middels het uitgebreide en goed gecoördineerde gebruik van communicatiemiddelen voor de digitale en fysieke participatie van de burgers;
10. benadrukt dat burgerschapsvorming en leren over de EU van cruciaal belang zijn voor de verbetering van de Europese democratie en de toekomst van de Unie, waardoor EU-burgers geïnformeerde keuzes kunnen maken en integraal deel kunnen uitmaken van een democratische samenleving die gebaseerd is op de gedeelde Europese waarden van menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, de rechtsstaat en

mensenrechten; merkt op dat het Europees burgerschap een waarde is die bij jongeren moet worden bevorderd en is dan ook ingenomen met mobiliteitsinitiatieven en -programma's, zoals Erasmus + en het Europees Solidariteitskorps, die jongeren, studenten, opleiders, leerkrachten en onderzoekers in staat stellen samen te studeren, te werken en te leven, terwijl zij in aanraking komen met de Europese cultuur en waarden en hun kennis ervan vergroten; is ingenomen met de initiatieven "Back to school" en "Europe at school" als voorbeelden van beste praktijken om de kennis over het Europese project onder jongeren te bevorderen; verzoekt de Commissie steun te verlenen om onderwijsprogramma's en opleidingen in alle lidstaten aan te vullen, met name door de ontwikkeling van een gemeenschappelijk curriculum inzake onderwijs over Europees burgerschap te ondersteunen, het leren over de EU te verbeteren, een beter inzicht te verschaffen in onder meer de werking van de EU, de bestaande participatiemechanismen van de EU en de geschiedenis en culturen van de lidstaten, en objectief en kritisch denken over de voordelen van de Europese Unie aan te moedigen, teneinde de participatie van de burgers in het besluitvormingsproces van de EU te vergroten;

11. is van mening dat de participatie van jongeren een essentiële voorwaarde is voor het succes op lange termijn van de initiatieven van de burgerdialogen; benadrukt daarom dat het belangrijk is om in alle EU-leeractiviteiten aandacht te besteden aan jongeren en stelt voor om instrumenten voor jongerenparticipatie te bevorderen, met bijzondere aandacht voor sociale media, mobiele apps, mobiele spelletjes, quizen en andere jeugd vriendelijke formats; is ingenomen met onderwijsprogramma's waarbij jongeren van elkaar leren, zoals het Europees Jongerenparlement en de EU-jongerendialoog als voorbeelden van goede praktijken;
12. wijst erop dat de huidige COVID-19-crisis en de digitale transitie hebben geleid tot nieuwe manieren van werken bij de EU-instellingen; roept derhalve op tot het stelselmatige gebruik van diverse onlineplatforms en hulpmiddelen voor de dialoog tussen de EU-instellingen en burgers, alsmede tot het bieden van mogelijkheden aan maatschappelijke organisaties om bijdragen te leveren aan en opmerkingen in te dienen betreffende specifieke wetgevingsvoorstellen;
13. benadrukt dat het voor de actieve betrokkenheid van burgers van het grootste belang is dat informatie beschikbaar en toegankelijk is in de moedertaal van de burgers; waarschuwt dat taalbarrières de betrokkenheid en participatie van burgers in het politieke proces beperken; is van mening dat technologie, met name taaltechnologie, kan helpen om die taalbarrières te overwinnen, en verzoekt de EU-instellingen gebruik te maken van deze technologie, zodat geen enkele burger wordt buitengesloten;
14. onderstreept het recht van de burgers op toegang tot betrouwbare, onafhankelijke en feitelijke informatie over de Europese Unie, haar beleid en haar besluitvormingsprocessen; is van mening dat EU-burgers op gediversifieerde wijze toegang moeten krijgen tot een neutraal, onafhankelijk en informatief gemeenschappelijk Europees nieuwscentrum, dat beschikbaar is in alle officiële talen van de EU, en dat proactieve communicatie met EU-burgers moet worden ontwikkeld; wijst ook op de waarde van de bestaande mediakanalen; acht het noodzakelijk de verspreiding van desinformatie concreet aan te pakken, met name in tijden van crisis, wanneer juiste, betrouwbare en tijdige informatie het meest noodzakelijk is; benadrukt dat de onafhankelijkheid van de media cruciaal is voor deze processen; pleit ervoor dat

op online platforms gebruik wordt gemaakt van downstream feedback en dat wordt gedaan aan factchecking en moderatie om misinformatie en desinformatie tegen te gaan, op zodanige wijze dat de burgerrechten en de vrijheid van meningsuiting worden geëerbiedigd; acht het daarom van essentieel belang om de opleiding van journalisten te verbeteren, teneinde onafhankelijk en kritisch denken te bevorderen;

15. is ingenomen met de doelstelling van het Actieplan voor Europese democratie om de participatie van burgers in democratische stelsels te verbeteren door middel van weloverwogen besluitvorming; benadrukt de noodzaak om de participatie en maatschappelijke betrokkenheid van jongeren uit kansarme milieus te waarborgen door middel van Erasmus+ en het Europees Solidariteitskorps; is ingenomen met de aangekondigde maatregelen in het actieplan voor Europese democratie om de mediavrijheid, de vrijheid van meningsuiting en de kwaliteitsjournalistiek te versterken; kijkt uit naar de voorstellen van de Commissie voor praktische en doeltreffende middelen om de veiligheid van journalisten beter te waarborgen, aangezien die maar al te vaak het doelwit zijn van bedreigingen en ongepaste intimidatie, waardoor het recht van burgers op informatie wordt beperkt; wijst met bezorgdheid op het gebrek aan specifieke voorstellen om de artistieke vrijheid te waarborgen en gecensureerde en vervolgte artiesten te beschermen, en verzoekt de Commissie die aspecten verder uit te werken in het kader van het actieplan voor Europese democratie;
16. erkent het recht van alle EU-burgers om informatie van de EU-instellingen in een van de officiële EU-talen op te vragen en te ontvangen; wijst erop dat een echte dialoog en actieve en weloverwogen participatie van EU-burgers in het besluitvormingsproces van de EU alleen mogelijk is als er geen taalbarrière is; verzoekt de Commissie derhalve zich veel meer in te spannen om in alle officiële talen van de EU met de burgers te communiceren; merkt op dat teneinde de inclusiviteit, het bewustzijn en de zichtbaarheid te vergroten, de toegankelijkheid van online content zo veel mogelijk moet worden verbeterd; stelt voor om alle EU-websites gebruiksvriendelijk te maken en in alle officiële EU-talen beschikbaar te stellen;
17. benadrukt het belang van cultuur en onderwijs als ruggengraat van onze samenleving en wijst op de cruciale rol daarvan bij de vorming van het historisch, politiek en maatschappelijk bewustzijn van onze burgers; bevestigt dat het recht op kwalitatief hoogwaardig onderwijs, en met name maatschappelijke vorming en burgerschapsvorming, een van de pijlers van de democratie vormt; herinnert eraan dat het recht op onderwijs, opleiding en levenslang leren het eerste beginsel van de Europese pijler van sociale rechten is, en van essentieel belang is voor de participatie van burgers in politieke processen en het maatschappelijk leven; verzoekt de Commissie en de lidstaten daarom een alomvattende Europese strategie voor maatschappelijke vorming en burgerschapsvorming te ontwikkelen en platforms te ondersteunen om de uitvoering van de strategie te bevorderen, met bijzondere aandacht voor gedeelde democratische waarden en beginselen van de EU; is van mening dat deze strategie het inzicht van de burgers in het complexe besluitvormingsproces van de EU en in het EU-beleid moet vergroten en de kennis van de voordelen, rechten en plichten van het EU-burgerschap moet uitbreiden; verzoekt de EU en de nationale regeringen meer te investeren in formele, niet-formele en informele maatschappelijke vorming, actief burgerschap en democratische vaardigheden, alsook in programma's voor de opleiding en capaciteitsopbouw van onderwijzers;

18. verzoekt de Commissie een voorstel in te dienen voor een interinstitutioneel akkoord inzake de maatschappelijke dialoog op basis van artikel 11, lid 2, van het Verdrag betreffende de Europese Unie, waarin wordt bepaald dat de instellingen een open, transparante en regelmatige dialoog met representatieve organisaties en met het maatschappelijk middenveld moeten voeren;
19. wijst op het nieuwe programma inzake burgerschap, gelijkheid, rechten en waarden, dat naar verwachting meer zichtbaarheid zal geven aan en meer impact zal hebben op activiteiten die bijdragen aan de burgerdialogen en de betrokkenheid van burgers in participatieve democratieën; benadrukt dat het belangrijk is te zorgen voor continuïteit en meer middelen voor het onderdeel “burgers” van dit programma, met inbegrip van stedenbanden en herdenkingsactiviteiten; is ingenomen met de nieuwe activiteiten om de Europese waarden in het kader van dit programma verder te bevorderen, zoals de bewustmaking van een gemeenschappelijke Europese geschiedenis; pleit voor de spoedige oprichting van de groep voor de dialoog met het maatschappelijk middenveld in het kader van dit nieuwe programma.

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	19.4.2021
Uitslag eindstemming	+: 26 -: 1 0: 1
Bij de eindstemming aanwezige leden	Asim Ademov, Ilana Cicurel, Gilbert Collard, Gianantonio Da Re, Laurence Farreng, Tomasz Frankowski, Alexis Georgoulis, Hannes Heide, Irena Joveva, Petra Kammerevert, Niyazi Kizilyürek, Ryszard Antoni Legutko, Predrag Fred Matić, Dace Melbārde, Victor Negrescu, Niklas Nienaaß, Peter Pollák, Marcos Ros Sempere, Domènec Ruiz Devesa, Monica Semedo, Andrey Slabakov, Massimiliano Smeriglio, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Maria Walsh, Milan Zver
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Diana Riba i Giner, Iuliu Winkler

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

26	+
ECR	Ryszard Antoni Legutko, Dace Melbārde, Andrey Slabakov
PPE	Asim Ademov, Tomasz Frankowski, Peter Pollák, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Maria Walsh, Iuliu Winkler, Milan Zver
Renew	Ilana Cicurel, Laurence Farreng, Irena Joveva, Monica Semedo
S&D	Hannes Heide, Petra Kammerevert, Predrag Fred Matić, Victor Negrescu, Marcos Ros Sempere, Domènec Ruiz Devesa, Massimiliano Smeriglio
The Left	Alexis Georgoulis, Niyazi Kizilyürek
Verts/ALE	Niklas Nienäb, Diana Riba i Giner

1	-
ID	Gilbert Collard

1	0
ID	Gianantonio Da Re

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding